

Bilag 1. Status for nuværende indsatser under Øget Sundhed for Børn

I tabellen nedenfor vises midlerne til de nuværende indsatser under Øget Sundhed for Børn. Nedenfor gives en status for hver indsats.

Tabel 1. Oversigt over nuværende udmøntning af ØSB (2019-2022).

27. oktober 2022

Sagsnummer
2022-0177106

Dokumentnummer
2022-0177106-18

Budgetpost i 1000 kr.	B2019	B2020	B2021	B2022
Tidlig forebyggende, opsporende og opfølgende indsats i sundhedsplejen til børn med overvægt <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	1.526	1.560	1.579	1.609
Monitorering af børn og unges sundhed <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	512	524	530	540
Børn og Bevægelse	1.461	1.495	1.513	1.542
Børne- og Ungdomsforvaltningen i alt	3.499	3.579	3.622	3.690
Tilbud til børn med svær overvægt <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	5.111	5.180	5.242	5.341
En Teenager i Familien	648	663	671	684
Sund mad til familier i udsatte boligområder	1.076	1.101	1.114	1.135
Pulje til pilotprojekter målrettet spæd- og småbørnsfamilier	250	256	259	264
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i alt	7.085	7.200	7.027	7.160
Samlet	10.584	10.779	10.908	11.114

Center for Forebyggelse og Folkesundhed
Afdeling for Strategisk Folkesundhed
Borups Allé 41
2200 København N

EAN-nummer
5798009290359

1. Vejen til Sund Vægt: Den tidlige forebyggende opsporende og opfølgende indsats i sundhedsplejen til børn med overvægt (BUF)

Vejen til Sund Vægt har til formål at bremse vægtudviklingen og fremme trivsel og sunde vaner blandt børn med moderat overvægt. Det er et tilbud til familier med børn med moderat overvægt i 0.-5. klasse, og er forankret i sundhedsplejen i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Indsatsen modtager ca. 1,6 mio. kr. årligt som varige midler. I starten af den nuværende udmøntningsperiode har midlerne været delvist prioriteret til revidering af indsatsen. Midlerne anvendes desuden til konkrete familieforløb i områderne samt til materialer, inspirationsoplæg og projektledelse. Indsatsen er estimeret til 500 forløb årligt, dog færre i implementeringsårene 2019-2020.

I Skoleåret 2021/22 har sundhedsplejen haft samtaler med 223 børn med moderat overvægt, og derudover motiverende telefonsamtaler med 80 familier. Flere af disse familier vælger i første omgang at arbejde med at ændre vaner på egen hånd, efter en telefonisk vejledning fra sundhedsplejersken. Der er på nuværende tidspunkt udfyldt et afsluttende skema efter gennemført forløb for 37 børn, hvoraf 36 svarer, at de har fået sundere vaner. Størstedelen af disse er begyndt at spise sundere, mens 3 ud af 4 bevæger sig mere og halvdelen er startet til en fritidsaktivitet. Endelig er der identificeret 166 børn med svær overvægt, som sundhedsplejen har henvist til Center for Børn og Unges Sundhed (CBUS) i skoleåret 2021/22.

Indsatsen har været væsentligt påvirket af perioden med Covid-19, hvilket har forsinket implementeringen af den reviderede indsats. Driften i sundhedsplejen har derefter været generelt påvirket af efterslæb efter Covid-19 og er først nu ved at normalisere sig. De seneste år er der sket en stigning i andelen af børn med overvægt, og der er fortsat behov for en indsats. Der sættes derfor fokus på, hvordan tiltaget kan boostes igen, således at antallet af børn og familier, som modtager støtte, øges. Skolesundhedsplejerskerne skal bl.a. i højere grad have fokus på at henvise børn til deres lokale "sund vægt team"

og til CBUS, særligt på skoler med en høj andel af børn med overvægt.

2. Tilbud til børn med svær overvægt (SUF)

Københavns Kommunes specialiserede tilbud til børn og unge med svær overvægt er forankret i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen under Center for Børn og Unges Sundhed (CBUS). Tilbuddet er målrettet børn mellem 2 og 16 år med svær overvægt. Indsatsen består af tværfaglige individuelle familiesamtaler, motionstilbud og madværksted. Formålet med indsatsen er, at barnet opnår en sundere vægt, forebygge følgesygdomme af overvægt og forbedre børnenes livskvalitet og trivsel.

I juni 2022 forelå en evaluering af indsatsen som bl.a. viste, at 80% af børnene reducerede deres BMI efter 6 måneder, og ca. 40% fik en lavere fedtprocent. Evalueringen viser desuden, at indsatsen medvirker til

en øget trivsel hos de børn og unge, der havde trivselsproblemer ved forløbets start. Det kommer til udtryk ved, at barnet og den unge opnår mere selvværd og selvtillid, som følge af at de har opnået en sundere vægt, og det medvirker til, at de er mere sociale og oplever en stor glæde ved at have lykkedes med deres vægttab. For en del børn og unge har forløbet medvirket til, at de holder mere af deres krop, og de har lært, at en sund vægt ikke kun handler om at tabe sig, men også om at have sundere vaner. Endelig viste evalueringen, at forældrenes etnicitet, uddannelseslængde og tilknytning til arbejdsmarkedet ikke har en statistisk signifikant betydning for, hvorvidt det lykkedes barnet eller den unge, at tabe sig og opnå en lavere fedtprocent. Det peger således på, at indsatsen i høj grad formår at arbejde med ulighed i sundhed.

Aktuelt er der tilknyttet ca. 500 børn fra hele byen. Centret har kapacitet til at opstarte 275 nye børn årligt, og centret når dette måltal. Der arbejdes fortsat på at få flere børn rekrutteret til tilbuddet fra daginstitutionerne og almen praksis, idet der er et stort forebyggelsespotentialer i at opstarte behandling af svær overvægt i de tidlige barneår.

Indsatsen er finansieret med varige midler fra ØSB med ca. 5.34 mio. kr. årligt som dækker drift af centret, lønninger, borgeraktiviteter mv.

3. Børn og Bevægelseskultur (BUF)

Børn og Bevægelse (BOB) er forankret i Børne- og Ungdomsforvaltningen og handler om at styrke tidlig opsporing og tidlig indsats i forhold til børn, der er motorisk udfordrede. Indsatsen skal sikre, at flere københavnske børn udvikler sig motorisk aldersvarende, er i kropslig trivsel og er læringsparate ved skolestart og de første vigtige år i skolen. Indsatsen har ind til nu foregået i Vanløse/Brønshøj og Nørrebro/Bispebjerg, idet der her er en stor andel af børn med motoriske udfordringer.

Børn og Ungdomsforvaltningen har i 2022 udarbejdet en evaluering af indsatsen. Evalueringen viser bl.a., at indsatsen i dag understøtter en egentlig bevægelseskultur, hvor bevægelse er i centrum for det generelle pædagogiske arbejde. Alle de involverede aktører, der er interviewet til evalueringen oplever, at BOB har en omfattende positiv indvirkning på børns læring og udvikling og på den måde understøtter BUF's kerneopgave. Evalueringen er vedlagt som bilag til denne indstilling om Øget Sundhed for Børn.

Med indsatsen har der været fokus på at sikre forankring af bevægelsesfaglighed i den enkelte daginstitution og i institutionernes tværfaglige support, så det kommer alle institutionernes børn til gode. Projektet tilbyder bevægelsesfaglig support, når det konkret efterspørges. Herudover vurderes det, hvilke daginstitutioner og KKFO'er, der vil have glæde af en proaktiv bevægelsesfaglig support. Her inddrages data for den motoriske vurdering i sundhedsplejerskens indskolingsundersøgelse. Supporten gives i form af workshops, oplæg, introduktion til legepakker, opfølgning mv. Dertil har Børne- og Ungdomsforvaltningen udviklet sin egen uddannelse for sundhedsplejersker inden for motorisk udvikling og sansemotorik. Der er stor efterspørgsel efter uddannelsen, og med udgangen af 2022 vil ca. 120 sundhedsplejersker have gennemført uddannelse, mens flere fortsat er på venteliste.

Indsatsen har i perioden 2019-2022 modtaget 1,5 mio. årligt. Midlerne anvendes primært til kompetenceudvikling

af pædagogisk personale, projektledelse, frikøb af motorikfaglig medarbejder og materialer.

Med BOB er der sket en stor efterspørgsel på den sansemotoriske faglighed i hele København. Forvaltningen har derfor gjort en indsats for, at de øvrige bydele har adgang til de materialer, der udvikles i BOB samt at der internt i forvaltningen tilbydes vidensoplæg og workshops i mindre skala for supportfunktioner i de andre bydele.

De materialer, som er udviklet i BOB og som forefindes på www.bedstsammen.kk.dk, efterspørges desuden af fagpersoner og en række andre kommuner.

4. En Teenager i Familien (SUF)

Formålet med En teenager i familien er at fremme en åben og positiv dialog om alkohol, fester og ungdomsliv mellem teenagere og deres forældre. Målgruppen for indsatsen er elever i 7. og 8. klasse og deres forældre.

Indsatsen bygger på et velfungerende koncept med en evidensbaseret metode til at forebygge risikoadfærd, og der er stor efterspørgsel på og tilfredshed med indsatsen. De løbende brugerevalueringer af forløbene viser, at 87-88% af forældrene har fået mere viden om unges alkohol- og festkultur samt værktøjer til at lave aftaler og sætte grænser. Derudover svarer 77% af eleverne, at de har fået mere viden om unge og alkohol, sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventer at gennemføre omkring 200 forløb i 2022. Til sammenligning blev der i 2019 afholdt 150 forløb. Den stigende efterspørgsel kan muligvis forklares ved, at man grundet Covid-19 har været nødsaget til at udskyde sidste års forløb til foråret 2022. Men det er også oplevelsen, at den store efterspørgsel skyldes øget opmærksomhed og interesse på emnet.

SSP-instruktører og ungeguider opkvalificeres løbende, ligesom indsatsen opdateres i takt med, at der kommer ny viden på området. Senest er der indført en mere tidssvarende version af konceptet med et bredere fokus på ungdomslivet og mulighed for at inddrage andre områder, der har betydning for teenageres liv.

Indsatsen er finansieret med ca. 680.000 kr. årligt til bl.a. honorering af SSP-instruktører og ungeguider til at afvikle arrangementer, opkvalificeringsdage og administration af indsatsen varetaget af SOF (SSP-sekretariatet).

5. Monitorering af børn og unges sundhed (BUF)

Formålet med initiativet er at sikre relevante og systematiske data om børn og unges trivsel og sundhed i Københavns Kommune. Initiativet er forankret i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har et særligt fokus på at anvende data registreret af sundhedsplejen og udarbejder årlige sundhedsdataark for hhv. 0-årige og skolebørn om bl.a. småbørns trivsel, efterfødselsreaktion hos forældre samt skoleelevers motorik og overvægt.

Den løbende monitorering gennem data fra sundhedsplejen giver en vigtig viden om børnenes sundhedstilstand, som benyttes bredt i organisationen. Indsatsen har bl.a. belyst den stigende forekomst af overvægt hos skolebørn de seneste år, og data vedr. børnenes motoriske kunnen i indskolingens anvendes aktivt til at fastholde dagtilbuds fokus på det motorikfaglige pædagogiske arbejde. På samme måde følges sundhed og trivsel hos småbørn, hvilket bruges aktivt som led i opsporing og udvikling af tiltag til fx sårbare familier, samt til kvalificering af indsatser.

Ovenstående analyser fra sundhedsplejen suppleres med data fra den nationale trivselsmåling samt fra Københavns Børnesundhedsprofil. Disse datakilder styrker tilsammen den brede fortælling om sundhed og trivsel blandt børn i København, og anvendes i ledelsesdialoger med bl.a. sundhedsplejen, direktion, chefer og skoleledere til at skabe og fastholde fokus på børns sundhed og trivsel. De bruges desuden til at understøtte de unges stemme gennem Københavns Fælles Elevråd og Ungeråd Kbh.

Indsatsen modtager ca. 500.000 kr. årligt til bl.a. dataanalyse og formidling.

6. Sund mad til familier i udsatte boligområder 2019-2022 (Familiekøkkenet) (SUF)

Formålet med indsatsen har været, at familier i udsatte boligområder blev støttet i deres mad- og måltidsvaner med

fokus på sund og klimavenlig mad. Indsatsen har været tilbudt i syv boligområder på Nørrebro, i Nordvest, i Tingbjerg, i Valby og på Amager.

Der er blevet gennemført 20 fysiske kurser med deltagelse af 200 familier (400 deltagere barn/forælder og 400-800 gæster til gæstespisning. Derudover er der blevet gennemført 8 digitale kurser med deltagelse af 160 familier (uddeling af råvarer under Corona nedlukningerne med video link).

Indsatsen har kørt i perioden 2019-2022 og blev evalueret i perioden september 2021 til marts 2022. Evalueringen konkluderer, at deltagerne udtrykker et stort læringsudbytte, og at glæden ved samværet med de andre børn og familierne imellem har været høj. De boligsociale medarbejdere angiver, at indsatsen har givet mange anledninger til at få en kontakt med beboerne og mulighed for samtaler om andre ting, fx om jobsituation, forhold til beboernes børn, dialog med andre myndigheder og lignende.

Indsatsen har været finansieret med ca. 1,1 mio. kr. årligt. Midlerne blev anvendt til udvikling af koncept og varetagelse af madkurser i samarbejde med den almennyttige forening Hello Kitchen.

Indsatsen ophører ved udgangen af 2022. De materialer, der er udviklet til Familiekøkkenet (uddannelsesmanual, opskriftshæfte, film), kan anvendes i andre sammenhænge, som fx madværksteder i Sund Vægt indsatsen i CBUS og inspirere til indsatser i områdefornyelser og boligsociale helhedsplaner. Erfaringer og viden fra indsatsen er desuden blevet udbredt til andre kommuner igennem vidensportalen "Sunde Borgere" ved Sund By Netværket. Opskrifthsæfte og undervisningsvideoer ligger på: <https://centerforbornogungessundhed.kk.dk/familiekoekkenet>

7. Pulje til pilotprojekter målrettet spæd- og småbørnsfamilier (temaoplæg) (SUF)

Puljen anvendes til at gennemføre en række temaoplæg, der omhandler familieliv og andre relevante temaer for småbørnsfamilier med børn i alderen 0-3 år. Temaoplæggene er målrettet familier i Københavns Kommune og har til formål at bakke op om allerede eksisterende tilbud til

familierne og aflaste sundhedsplejerskerne. Temaoplæggene tilbydes i daginstitutioner på Amager og som webinar til hele byen. Aktuelle temaoplæg for 2022 er skærmvaner, motorik og små børns sikkerhed og sygdomme.

I perioden 1. januar-maj er der afholdt syv oplæg med fremmøde og seks webinarer. For anden halvdel af 2022 er det planlagt at afholde i alt 15 temaoplæg. Skriftlige tilbagemeldinger fra forældre, som har deltaget i temaoplæggene, er meget positive og indsatsen er efterspurgt.

Temaoplæggene er forankret i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen under Center for Børn og Unges Sundhed, og der afsættes årligt 260.000 kr. til indsatsen, som bl.a. dækker lønninger og rekruttering via sociale medier.